

ŚPIEWNIK POLAKA

CZYLI
KOŁĘDY DO ŚPIEWANIA PO DOMACH
ON-LINE

PREMIERA:
20 grudnia 2020 | niedziela | 17:00
www.krakow.pl

"ŚPIEWNIK POLAKA, czyli kolędy do śpiewania po domach – ON-LINE"

W tym roku z powodu pandemii koronawirusa nie spotkamy się na Małym Rynku, aby wspólnie kolędować i poczuć atmosferę świąt Bożego Narodzenia. Kolędowa Krakowska Lekcja Śpiewania odbędzie się w zmienionej formule – w sieci.

Na tę okazję Biblioteka Polskiej Piosenki przygotowała specjalny wirtualny śpiewnik, dzięki któremu będzie można w gronie najbliższych zaśpiewać najpiękniejsze kolędy przy świątecznym stole.

Premiera "ŚPIEWNIKA POLAKA, czyli kolęd do śpiewania po domach – ON-LINE" - 20 grudnia (niedziela), o godzinie 17.00.

Jak skorzystać ze śpiewnika?

Wystarczy wpisać w swoich tabletach lub telefonach adres [www.Biblioteki Polskiej Piosenki](http://www.BibliotekaPiosenki.pl), czyli www.BibliotekaPiosenki.pl. Tam znajdziecie Państwo podkłady muzyczne, nuty i teksty kolęd.

Tradycyjnie w śpiewaniu pomoże Państwu Teatr Loch Camelot, który specjalnie na tę okazję nagrał podkłady do najpiękniejszych kolęd. W repertuarze znajdą się m.in.: „Cicha noc”, „Gdy się Chrystus rodzi”, „Dzisiaj w Betlejem”, „Wśród nocnej ciszy”, „Bóg się rodzi”.

Ponadto Waldemar Domański – pomysłodawca cyklu Lekcji Śpiewania oraz Dyrektor Biblioteki Polskiej Piosenki, zabierze Państwa w sentymentalną podróż w materiale video o grudniowych Lekcjach Śpiewania. Film dla jednych będzie miłym przypomnieniem naszych spotkań, a dla drugich wyjaśnieniem fenomenu imprezy, w której od 2002 roku brało udział ponad pół miliona uczestników.

O Krakowskiej Lekcji Śpiewania

Krakowska Lekcja Śpiewania – to już ponad 76 koncertów, podczas których publiczność uczy się śpiewania polskich piosenek, pieśni i kolęd.

Do tej pory rozdano około 500 tys. bezpłatnych śpiewników, z których wyśpiewało ich treść blisko pół miliona ludzi.

Lekcja Śpiewania to niezwykła w swojej prostocie impreza, która zmieniała charakter świąt państwowych w Polsce - ze smutnych i koturnowych na radosne. Lekcja edukuje muzycznie i historycznie, wytwarza więzi, uśmiechy i refleksje oraz inspirowe do prospołecznych działań.

Pomysłodawcą projektu jest dyrektor Biblioteki Polskiej Piosenki – Waldemar Domański, który od niemal 20 lat realizuje hasło „patriotyzm nie musi być cierpieniem!”.

Krakowska Lekcja Śpiewania – to „promotor” idei utworzenia Biblioteki Polskiej Piosenki. Stała obecność tysięcy ludzi na każdym koncercie ostatecznie przekonały władze Krakowa o potrzebie utworzenia tej instytucji w 2007 r. Biblioteka Polskiej Piosenki to autoryzowane źródło informacji dotyczących polskiej pieśni i piosenki. Od kilkunastu miesięcy Cyfrowa Biblioteka odnotowuje ok. 2 milionów odsłon miesięcznie!

ŚPIEWNİK POLAKA

Na stronie BPP znajduje kilkadziesiąt pieśni i piosenek w zbiorze ŚPIEWNİK POLAKA - <https://bibliotekapiosenki.pl/strona/spiewnik-polaka>

To doskonale narzędzie do samodzielnego muzykowania, ale też pomoc naukowa np. dla szkół, harcerzy i wielu innych środowisk, które korzystając ze Śpiewnika mogą zorganizować rocznicowe uroczystości.

GDY SIĘ CHRYSZTUS RODZI

słowa i muzyka: autor nieznany, po raz pierwszy zapisana w r.1843

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Gdy_sie_Chrystus_rodzi

Słowa: autor nieznany

Muzyka: autor nieznany

Data powstania: przed XIX wiekiem

Kolęda polska. Jest jedną z najstarszych pieśni bożonarodzeniowych. Wiadomo, że powstała jeszcze przed XIX wiekiem. Chorałowy początek i fragmenty zawierające taneczne elementy, charakterystyczne dla wczesnego baroku, wskazują, że powstała w tej właśnie epoce, w środowisku poetów i muzyków.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Scena adoracji Dzieciątka (Pokłon Pasterzy)
Bräuer, Albrecht (1830-1897)

1

GDY SIĘ CHRYSZTUS RODZI

słowa i muzyka: autor nieznany, po raz pierwszy zapisana w r.1843

Gdy się Chrystus rodzi i na świat przychodzi
Ciemna noc w jasności promienistej brodzi.
/Aniołowie się radują, pod niebiosy wyśpiewują:
Gloria, gloria, gloria, in excelsis Deo/ 2x

Mówią do pasterzy, którzy trzód swych strzegli,
Aby do Betlejem czym prędzej pobiegli.
/Bo się narodził Zbawiciel, wszego świata Odkupiciel,
Gloria, gloria, gloria, in excelsis Deo/ 2x

O niebieskie duchy i posłowie nieba,
Powiedzcież wyraźniej co nam czynić trzeba.
/Bo my nic nie pojmujemy, ledwie od strachu żyjemy.
Gloria... / 2x

Idźcie do Betlejem, gdzie Dziecię zrodzone,
W pieluszki powite, w stajni położone.
/Oddajcie Mu pokłon Boski, On osłodzi wasze troski.
Gloria... / 2x

A gdy pastuszkowie wszystko zrozumieli,
Zaraz do Betlejem śpiesznie pobieżeli.
/I tak zupełnie zastali, jak im Anieli zeznali.
Gloria... / 2x

Stanąwszy na miejscu pełni zadumienia,
Iż się Bóg tak zniżył do Swego stworzenia.
/Padli przed Nim na kolana i uczcili swego Pana.
Gloria... / 2x

Na koniec, gdy pokłon Panu już oddali,
Z wielką wesołością do swych trzód wracali.
/Że się stali być godnemi Boga widzieć na tej ziemi.
Gloria... / 2x

W ŻŁOBIE LEŻY

sł. i muz. autor nieznany (rękopis w kancjonale benedyktynek staniąteckich, r.1707)

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/W_zlobie_lezy

Kolęda ta powstała w XVII lub XVIII wieku i niewątpliwie ma pochodzenie szlacheckie. Istnieje duże prawdopodobieństwo, że słowa do niej napisał Piotr Skarga. Pieśń ma charakter powitalny. Melodia kolędy nawiązuje do bardzo popularnego w XVII w. tańca – chodzonego. Prawdopodobnie pisana była na nutę poloneza koronacyjnego Władysława IV Wazy. Zapis melodii znajduje się we wszystkich kancjonałach benedyktynek staniąteckich. Tę samą muzykę z drobnymi odchyleniami rytmicznymi podają trzy kancjonały franciszkanek z pierwszej połowy XVIII wieku. Inną wersję melodii, śpiewaną w połowie XVII wieku, notuje zaginiona tabulatura organowa. Zachowały się dwie wersje melodyczne tej kolędy – pierwsza krakowska, druga zamieszczona przez ks. Michała Marcina Mioduszeńskiego w *Śpiewniku kościelnym*. Melodia, którą śpiewamy dziś pochodzi z dwóch wersji podawanych przez ks. Mioduszeńskiego.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Święta Rodzina w otoczeniu aniołków
Jordaens, Jacob, I (1593-1678)

W ŻŁOBIE LEŻY

sl i muz. autor nieznany (rękopis w kancjonale benedyktynek Staniąteckich, r.1707)

W żłobie leży! Któż pobieży kolędować małemu
Jezusowi Chrystusowi, dziś nam narodzonemu?
Pastuszkowie przybywajcie, jemu wdzięcznie przygrywajcie,
Jako Panu naszemu.

My zaś sami z piosneczkami za wami pośpieszymy,
A tak Tego Maleńkiego niech wszyscy zobaczymy:
Jak ubogo narodzony płacze w stajni położony,
Więc Go dziś ucieszymy.

Najprzód tedy niechaj wszędy zabrzmi świat z wesołości,
Że posłany nam jest dany Emanuel z niskości;
Jego tedy powitajmy, z Aniołami zaśpiewajmy:
„Chwała na wysokości!”

Witaj Panie, cóż się stanie, że rozkoszy niebieskie
Opuściłeś, a zastąpiłeś na te niskości ziemskie?
Miłość Twoja to sprawiła, by człowieka wywyższyła,
Pod nieba Empirejskie.

Przecz w żłóbeczku nie w łóžeczku na siankuś położony?
Wraz z bydlęty, nie z panięty, w stajni jesteś złożony?
By człek sianu porównany, grzesznik bydlęciem nazwany
Przez mnie był wybawiony.

Twoje państwo i poddaństwo jest świat cały, o Boże!
Tyś polny kwiat, czemuż Cię świat przyjąć nie chce, choć może?
Bo świat doczesny wolności zwykł kochać, mnie zaś w swej złości
Krzyżowe ściele łoże.

W Ramie głosy pod niebiosy wzbijają się Racheli,
Gdy swe syny bez przyczyny w krwawej widzi kąpieli!
Większe mnie, niż ich, kąpanie w krwawym czeka oceanie,
Skąd będą niebo mieli.

Trzej królowie monarchowie wschodni kraj opuszczają,
Serc ofiary z trzema dary, Tobie Panu oddają:
Darami się kontentujesz, bardziej serca ich szacujesz,
Za co też niebo mają.

DZISIAJ W BETLEJEM

słowa i muzyka: autor nieznany (wyd. „Śpiewniczek” Siedleckiego r.1878)

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Dzisiaj_w_Betlejem

Kolęda pochodzi z Małopolski i powstała w XVII wieku. Według śpiewnika ks. Jana Siedleckiego z 1878 roku, zapis obejmuje 7 zwrotek, jednak te słabo nawiązują do tradycyjnych motywów kolędowych. Na podstawie tej pasterskiej kolędy powstały różne utwory okolicznościowe, np. kolędy patriotyczne czy protestanckie. Ta ostatnia nosi tytuł *Dziś w Betlejemie*.

O popularności kolędy *Dzisiaj w Betlejem* może świadczyć fakt, że podobne utwory powstały również w tradycji ukraińskiej czy białoruskiej. W tłumaczeniu na język polski jej początek brzmi:

Dziś w Betlejemie, dziś w Betlejemie

Zorza jasno dniaje

Anioł w jasności

Bożej miłości

Opowiada dzieje

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Pokłon pasterzy

nieznany niemiecki lub środkowoeuropejski malarz

3

DZISIAJ W BETLEJEM

słowa i muzyka: autor nieznany (wyd., „Śpiewniczek” Siedleckiego r.1878)

Dzisiaj w Betlejem, dzisiaj w Betlejem,
Wesoła nowina,
Że Panna czysta, że Panna czysta,
Porodziła Syna.

Ref. /Chrystus się rodzi, nas oswobodzi,
Anieli grają, króle witają,
Pasterze śpiewają, bydłęta klękają,
Cuda, cuda – ogłaszają./ 2x

Maryja Panna, Maryja Panna,
Dzieciątko piastuje
I Józef stary, on Je pielęgnuje,
Chrystus się rodzi... 2x

Choć w stajeneczce Panna syna rodzi,
Przecież On wkrótce ludzi oswobodzi.
Chrystus się rodzi... 2x

I trzech królów od wschodu przybyli
I dary Panu kosztowne złożyli.
Chrystus się rodzi... 2x

Bądźże pochwalon dziś, nasz wieczny Panie,
Któryś złożony na zielonym sianie.
Chrystus się rodzi... 2x

Pójdźmy też i my przywitać Jezusa,
Króla nad królmi, uwielbić Chrystusa.
Chrystus się rodzi... 2x

Bądź pozdrowiony, Boże nieskończony,
Śławimy Ciebie, Boże niezmierzony.
Chrystus się rodzi... 2x

JEZUS MALUSIEŃKI

(wg śpiewnika „Pastorałki i kolędy” Mioduszewskiego z 1843 r.)
najstarsze zapisy tej kolędy to rękopis karmelitański z I poł. XVII w.

[https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Jezus_malusienki_\(koleda\)](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Jezus_malusienki_(koleda))

Utwór pochodzi z XVIII wieku i był bardzo popularny w klasztorach żeńskich. Co ciekawe w tamtym okresie nie ukazał się drukiem a zostały zamieszczone tylko w niektórych rękopisach - karmelitańskim czy staniąteckim,. W tym ostatnim, czyli Kancjonale Gąsiorowskiej kolęda nosi tytuł *Kommizeracyja* a jej tekst liczy 12-13 zwrotek.

Kolęda ma cechy kujawiaka, jest rzewna i nostalgiczna. Zapis melodii zachował się w rękopisie karmelitańskim (Kantyczka Chybińskiego), rękopisie z biblioteki klasztornej pod sygnaturą 95 oraz rękopisie franciszkanek z pierwszej połowy XVIII wieku.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Pokłon Pasterzy
Fabritius, Barent (1624-1673)

JEZUS MALUSIENKI

(wg śpiewnika „Pastorałki i kolędy” Mioduszeńskiego z 1843 r.)
najstarsze zapisy tej kolędy to rękopis karmelitański z I poł. XVIIw.

Jezus malusienki leży nagusienki,
Płacze z zimna, nie dała mu matusia sukienki.

Bo uboga była, rąbek z głowy zdjęła,
W który dziecię uwinąwszy, siankiem go okryła.

Nie ma kolebeczki, ani podusieczki,
We żłobie mu położyła siana pod główeczki.

Dziecina się kwili, Matusienka lili,
W nóżki zimno, żłóbek twardy, stajenka się chyli.

Matusia truchleje, serdeczne łzy leje,
O mój Synu! Wola twoja, nie moja się dzieje.

Przestań płakać proszę, bo żalu nie zniosę,
Dosyć go mam z męki Twojej, która w sercu noszę.

Józefie starejki, daj z ogniem fajerki,
Grzać dziecinę, sam co prędzej podpieraj stajenki.

Pokłon oddawajmy, Bogiem go wyznajmy,
To dzieciątko ubożuchne ludziom ogłaszajmy.

Niech go wszyscy znają, serdecznie kochają
Za tak wielkie poniżenie, chwałę mu oddają.

O najwyższy Panie! Waleczny Hetmanie!
Zwyciężonyś, mając rączki miłością związane.

Leżysz na tym sienie, Królu nieba, ziemie,
Jak baranek na zabicie za moje zbawienie

Pójdź do serca mego, Tobie otwartego,
Przysposób je do mieszkania i czasu swojego.

Albo mi daj swoje, wyrzuciwszy moje,
Tak będziesz miał godny pałac na mieszkanie twoje.

LULAJŻE, JEZUNIU

Najwcześniejsze wersje tekstu pochodzą z I poł. XVIII w.: zapis w staniąteckim rękopisie z 1754 r., tzw. kancjonał Kiernickiej, opatrzony jest datą 1738 r.

[https://bibliotekapiosen.pl/utwory/Lulajze_Jezuniu_\(koleda\)](https://bibliotekapiosen.pl/utwory/Lulajze_Jezuniu_(koleda))

Jest jedną z najpopularniejszych polskich kolęd. Na jej podstawie tworzone pieśni o charakterze patriotycznym – jedna z nich opisuje strajk dzieci we Wrześni, a druga ma charakter legionowy i jest autorstwa Ludwika Markowskiego.

Utwór ten stanowił inspirację dla wielu twórców, m. in. dla Fryderyka Chopina, Jacka Kaczmarskiego czy Lucjana Rydla.

Najwcześniej zachowana wersja tekstu kolędy pochodzi ze zbioru z 1705 roku przechowywanego w Archiwum Archidiecezjalnym w Poznaniu. Pierwszy jej tekst ukazał się drukiem w zbiorze kantyczek w 1767 roku (nakład lwowskiej oficyny Szlichtynów).

Zapis melodii *Lulajże, Jezuniu*, nieco różniący się od dzisiejszej, pojawił się drukiem w wydanej w 1843 roku antologii ks. Michała Marcina Mioduszeńskiego pt. *Pastorałki i kolędy z melodyjami czyli piosnki wesole ludu w czasie świąt Bożego Narodzenia po domach śpiewane a przez X. M. M. M. zebrane*.

źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Lulaj%C5%BCe,_Jezuniu [odczyt: 16.12.2020]

Pokłon Trzech Króli
Teniers, David, I (1582-1649)

LULAJŻE, JEZUNIU

Najwcześniejsze wersje tekstu pochodzą z I poł. XVIII w.: zapis w staniąteckim rękopisie z 1754 r., tzw. kancjonale Kiernickiej, opatrzony jest datą 1738 r.

Lulajże, Jezuniu, moja perełko,
lulaj ulubione me pieścidełko.
Lulajże, Jezuniu, lulajże, lulaj!
A Ty Go, Matulu w płaczu utulaj.

Zamknijże znużone płaczem powieczki,
utulże zemdlone łkaniem usteczki.

Lulajże, Jezuniu...

Dam ja Jezusowi słodkich jagódek,
pójdę z Nim w Mamuli serca ogródek.

Lulajże, Jezuniu...

Dam ja Jezusowi z chlebem masełka,
włożę ja kukielkę w Jego jasełka.

Lulajże, Jezuniu...

Lulajże, piękniuchny mój aniołeczku,
Lulajże, wdzięczniuchny świata kwiateczku.

Lulajże, Jezuniu...

Lulajże, różyczko najozdobniejsza,
Lulajże, lilijko najprzyjemniejsza.

Lulajże, Jezuniu...

Dam ja ci słodkiego, Jezu, cukierku,
rodzyneków, migdałów, co mam w pudełku.

Lulajże, Jezuniu...

Lulajże, przyjemna oczom gwiazdeczko,
lulajże, najczystsze świata słoneczko.

Lulajże, Jezuniu...

Dam ja, Maleńkiemu, piękne jabłuszko,
Matki ukochanej dam Mu serduszko.

Lulajże, Jezuniu...

Cyt, cyt, cyt, niech zaśnie małe Dzieciątko,
patrz jeno, jak to śpi niby kurczątko.

Lulajże, Jezuniu...

Cyt, cyt, cyt, wszyscy się spać zabierajcie,
mojego Dzieciątka nie przebudzajcie.

Lulajże, Jezuniu..

WŚRÓD NOCNEJ CISZY

słowa i muzyka: autor nieznany, wyd. 1853, Śpiewnik kościelny

[https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Wsrod_nocnej_ciszy_\(koleda\)](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Wsrod_nocnej_ciszy_(koleda))

Słowa: autor nieznany

Muzyka: autor nieznany

Data powstania: XVIII/XIX w.

Kolęda polska powstała na przełomie XVIII i XIX wieku. Po raz pierwszy została opublikowana w 1853 w dodatku (II oraz III) do Śpiewnika kościelnego autorstwa ks. Michała Marcina Mioduszewskiego, który przeznaczył ją do śpiewów mszalnych.

Znana była już powszechnie na początku XIX wieku.

Śpiewana była zazwyczaj zaraz po rozpoczynającej ją kolędzie Pienia Aniołów brzmia.

Dzisiaj kolęda ta najczęściej rozpoczyna pasterkę.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Mehoffer, Józef (1869-1946)

WŚRÓD NOCNEJ CISZY

słowa i muzyka: autor nieznany, wyd 1853, Śpiewnik kościelny

Wśród nocnej ciszy głos się rozchodzi:
Wstańcie pasterze, Bóg się wam rodzi!
Czem prędzej się wybierajcie,
Do Betlejem pospieszajcie,
Przywitać Pana.

Poszli, znaleźli dzieciątko w żłobie,
Z wszystkimi znaki danymi sobie.
Jako Bogu cześć Mu dali,
A witając zaśpiewali
Z wielkiej radości:

„Ach, witaj Zbawco z dawna żądany,
Cztery tysiące lat wyglądany!
Na Ciebie króle, prorocy
Czekali, a Tyś tej nocy
Nam się objawił”.

I my czekamy na Ciebie Pana,
A skoro przyjdiesz na głos kapłana,
Padniemy na twarz przed Tobą,
Wierząc żeś jest pod osłoną
Chleba i wina.

STILLE NACHT - CICHA NOC

słowa: Joseph Mohr (niem.), Piotr Maszyński (pol.)

muzyka: Franc Xawer Gruber

[https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Cicha_noc_\(koleda\)](https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Cicha_noc_(koleda))

Słowa: Joseph Mohr

Słowa polskie: Piotr Maszyński

Muzyka: Franz Xsawer Gruber

Data powstania: 1818

Przetłumaczona na ok. 300 języków, w tym: język Indian Komanczów, afrykański język suahili melodię ułożył 24 grudnia 1818 roku Franz Xsawer Gruber organista kościoła Mariapfarr, w regionie Lungau, w Austrii. Tam też dwa lata wcześniej został napisany tekst przez wikarego tego kościoła Joseph Mohr. Pieśnią zainteresowała się królewska kapela dworska w Berlinie, która w 1854 wysłała pytanie o twórcę kolędy. Od tej pory kolęda stała się popularna na całym świecie.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Narodzenie Chrystusa i Trzej Królowie (ikona)
nieznany - autor

STILLE NACHT - CICHA NOC

słowa: Joseph Mohr (niem.), Piotr Maszyński (pol.)

muzyka: Franc Xawer Gruber

Stille Nacht! Heilige Nacht!
Alles schläft; einsam wacht
Nur das traute hoch heilige Paar.
Holder Knabe im lockigen Haar
Schlaf in himmlischer Ruh,
Schlaf in himmlischer Ruh,

Cicha noc, święta noc,
Pokój niesie ludziom wszem,
A u żłóbka Matka Święta
Czuwa sama uśmiechnięta
Nad dzieciątka snem,
Nad dzieciątka snem.

Cicha noc, święta noc,
Pastuszkowie od swych trzód
Biegna wielce zadziwieni
Za anielskim głosem pieni
Gdzie się spełnił cud,
Gdzie się spełnił cud.

Cicha noc, święta noc,
Narodzony Boży Syn
Pan Wielkiego majestatu
Niesie dziś całemu światu
Odkupienie win,
Odkupienie win.

BÓG SIĘ RODZI

słowa : Franciszek Karpiński ok r.1790, muz: – autor nieznany

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Bog_sie_rodzi

Słowa: Franciszek Karpiński

Muzyka: obecna melodia przypisywana jest Karolowi Kurpińskiemu

Data powstania: ??

Pieśń o Narodzeniu Pańskim – utwór Franciszka Karpińskiego, popularnie znany jako kolęda Bóg się rodzi, nazywana czasem ich królową.

Powstała w Dubiecku nad Sanem. Kolęda, wraz z innymi utworami składającymi się na "Pieśni nabożne", zabrzmiała po raz pierwszy w 1792 r. w Starym Kościele Farnym w Białymstoku. W tym samym też roku ukazało się jej i innych *Pieśni nabożnych* pierwsze wydanie sporządzone w klasztorze oo. Bazylianów w Supraślu.

Karpińskiemu udało się połączyć wzniosłość z potocznością, boskość z wiejskością.

Tekst Karpińskiego już wkrótce po opublikowaniu był śpiewany, ale na różne melodie. Obecnie używana melodia, utrzymana jest w rytmie poloneza przypisywana jest Karolowi Kurpińskiemu, aczkolwiek nie wyklucza się jej ludowego pochodzenia. W pierwszej połowie XIX wieku była powszechnie znana w całej Polsce, chociaż śpiewana - w zależności od regionu - z drobnymi odchyleniami.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

*Anbetung der Hirten (Adoracja pasterzy Twórcy: Verlag von A.E. Seemann in Leipzig
BIGORDI Domenico gen. Il Ghirlandajo (1449 - 1494)*

BÓG SIĘ RODZI

słowa : *Franciszek Karpiński ok r.1790*, muz: – autor nieznany

Bóg się rodzi, moc truchleje,
Pan niebiosów obnażony;
ogień krzepnie, blask ciemnieje,
ma granice Nieskończony.
/Wzgardzony – okryty chwałą,
śmiertelny – Król nad wiekami;
a Słowo Ciałem się stało
i mieszkało między nami./ 2x

Cóż, masz niebo nad ziemiany?
Bóg porzucił szczęście twoje,
szedł między lud ukochany,
Dzieląc z nim trudy i znoje:
/Niemąło cierpiał, niemąło,
żeśmy byli winni sami;
a Słowo... / 2x

W nędznej szopie urodzony,
żłób Mu za kolebkę dano;
cóż jest, czym był otoczony?
Bydło, pasterze i siano.
/Ubodzy, was to spotkało
witać Go przed bogaczami;
a Słowo... / 2x

Potem i króle widziani,
cisną się między prostotą,
niosąc dary Panu w dani:
mirrę, kadzidło i złoto.
/Bóstwo to razem zmieszało
z wieśniaczymi ofiarami;
a Słowo... / 2x

Podnieś rękę, Boże Dziecię,
błogosław ojczyznę miłą,
w dobrych radach, w dobrym bycie
wspieraj jej siłę swą siłą,
/dom nasz i majętność całą,
i Twoje wioski z miastami;
a Słowo... / 2x

PRZYBIEŻELI DO BETLEJEM

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Przybiezeli_do_Betlejem

Słowa: Jan Żabczyc (pierwotny tekst kolędy)

Muzyka: na melodię Otóż tobie, pani matko

Data powstania: początek XVII wieku.

Polska kolęda, której początki datuje się na XVII wiek.

Na przełomie wieków kolęda ulegała licznym zmianom, dlatego też jej obecny kształt różni się od pierwowzoru. Pierwsza zmiana miała miejsce w XVIII wieku, kiedy utwór miał odmienny podział na strofy i był pozbawiony refrenu ("Chwała na wysokości, a pokój na ziemi"). Dodatkowo melodia przechodziła pewne modyfikacje, o czym może świadczyć chociażby cytowanie fragmentu melodii tej kolędy w XVIII-wiecznym, bożonarodzeniowym utworze instrumentalnym *Symphonia de Nativitate* (1759).

W obecnym kształcie kolęda pojawiła się dopiero w II poł. XIX wieku.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Zwiastowanie pasterzom
Bloemaert, Abraham (1566-1651)

PRZYBIEŻELI DO BETLEJEM

Przybieżeli do Betlejem pasterze,
Grając skocznie Dzieciąteczku na lirze.
Chwała na wysokościach, chwała na wysokościach,
A pokój na ziemi.

Oddawali swe ukłony w pokorze
Tobie z serca ohotnego, o Boże!
Chwała na wysokościach...

Anioł Pański sam ogłosił te dziwy,
Których oni nie słyszeli, jak żywi.
Chwała na wysokościach...

Dziwili się napowietrznej muzyce
i myśleli, co to będzie za Dziecię?
Chwała na wysokościach...

Oto mu się wół i osioł kłaniają,
Trzej królowie podarunki oddają.
Chwała na wysokościach...

I anieli gromadami pilnują
Panna czysta wraz z Józefem piastują
Chwała na wysokościach...

Poznali Go Mesyjaszem być prawym
Narodzonym dzisiaj Panem łaskawym
Chwała na wysokościach...

My go także Bogiem, Zbawcą już znamy
I z całego serca wszyscy kochamy
Chwała na wysokościach...

PÓJDŹMY WSZYSCY DO STAJENKI

https://bibliotekapiosenki.pl/utwory/Pojdźmy_wszyscy_do_stajenki

Słowa: autor nieznany

Muzyka: brak informacji

Data powstania: tekst pochodzi z XVIII w.

Jedna z najpiękniejszych kolęd o charakterze powitalnym.

Kolęda została opublikowana przez Mioduszewskiego w *Dodatku do Śpiewnika kościelnego* z 1842 r. W dzisiejszej praktyce przyjęła się inna wersja melodii, którą to zamieścił Siedlecki w *Śpiewniczku* z 1878 r. i ma charakter marszu. Prawdopodobnie wywodzi się z Krakowa.

źródło: *Kolędy niebiańskim piórem pisane...* / [opracowanie muzyczne i grafika nutowa Michał Zużewicz]. Częstochowa : Wydawnictwa Popularnonaukowe Sfinks, 2012.

Pokłon pasterzy (Adoracja Dzieciątka przez Marię, Św. Józefa i pasterzy)
Lunetti, Tommaso di Stefano (ok. 1495-1564)

PÓJDŹMY WSZYSCY DO STAJENKI

Pójdźmy wszyscy do stajenki, do Jezusa i Panienki;
/powitamy Małego i Maryję, Matkę Jego. /2xitd

Witaj Jezu ukochany, od Patriarchów czekany,
od Proroków ogłoszony, od narodów upragniony.

Witaj Dziecineczko w żłobie; Wyznajemy Boga w Tobie,
coś się narodził tej nocy, boś nas wyrwał z czarta mocy.

Witaj Jezu nam zjawiony; witaj dwakroć narodzony,
raz z Ojca przed wieków wiekiem, a teraz z Matki człowiekiem.

Któż to słyszał takie dziwy? Tyś człowiek i Bóg prawdziwy,
Ty łączysz w Boskiej Osobie dwie natury różne sobie.

Tyś świat stworzył, a świat Ciebie nie poznał, mając wśród siebie:
idziesz dla jego zbawienia, on Ci odmawia schronienia.

Za to u świata ubogich, ale w czasach Twoich drogich,
pastuszków, którzy czuwali, wzywają, by Cię przywitali.

O szczęśliwi pastuszkowie! Któż radość waszą wypowie;
czego ojcowie żądali, wyście pierwsi oglądali.

Obietnica w raju dana, dziś została wykonana;
Boże jakieś miłosierny! W darach hojny, w słowach wierny.

Takeś świat ten umiłował, żeś Syna nie żałował;
zesłałeś Go na cierpienia, od samego narodzenia.

O Jezu, nasze Kochanie, czemu nad niebios mieszkanie
przekładasz nędzę, ubóstwo wyniszczasz Swoje Bóstwo.

Miłości to Twojej dzieło, z miłości początek wzięło;
byś nas zrównał z Aniołami, poniżasz się między nami.

Spraw to, Jezu, Boskie Dziecię, niech Cię kochamy nad życie;
niech miłością odwdzięczamy, miłość, której doznawamy.

Święta Panno, Twa przyczyna, niech nam wyjedna u Syna,
by to Jego narodzenie zapewniło nam zbawienie.